

■ Фестываль

ШТО ПЕРШАСНАЕ: ИНДУСТРЫЯ АЛЬБО КІНО?

Як «Лістапад» развівае беларускую кінавытворчасць

На сёлетнім Мінскім міжнародным кінафестывалі «Лістапад» другі раз будзе арганізавана Індустрыяльная платформа — спецыяльная пляцоўка, якая працуе не з кіно, а з працэсам стварэння фільмаў ды іх шляхам на вялікі экран.

3 5 да 10 лістапада ў Галерэі TUT.BY прафесіяналы і аматары кіно абстрагуюцца ад творчага складніка і сканцэнтруюцца на індустрыі. Нямецкі прадзюсар Сімонэ Баўман раскажа пра капрадуюць, адборшчыца кінафестывалю ў Карлавах Варах Ленка Тырпакава распавядзе пра структуру і індустрыю форуму, тэмай выступлення прадстаўніка фестывалю ў Сан-Себастьяне Раберта Куэта стануць шляхі развіцця нацыянальнай кінаіндустрыі. У Дзень беларускіх ініцыятыў — 6 лістапада — выступіць актрыса Алесь Грыбок, рэжысёр Андрэй Кудзіненка прадставіць праект «Хранатоп. ART:Reboot», а Андрэй Курэйчык — «PartyZan Film». Дадаём Дзень віртуальнай рэальнасці, майстар-клас польскага рэжысёра Паўла Лазінскага, Сцэнарнае сватанне — праграма выглядае даволі прадстаўнічай (і карыснай). Падрабязней — у размове з каардынатаркай платформы Лізаветай БОБРЫКАВАЙ.

— *Хто з'яўляецца патэнцыйным удзельнікам Індустрыяльнай платформы?*

— Сёлета мерапрыемствы платформы падзелены на тэматычныя дні. Ёсць імпрэзы «агульнага характару», прызначаныя шырокаму колу наведвальнікаў, — напрыклад, на ўдзел у Дні віртуальнай рэальнасці (тут будуць паказаны фільмы, створаныя на аснове тэхналогій віртуальнай рэальнасці, пройдзе абмеркаванне выкарыстання новых тэхналогій у кінематографе. — **Аўт.**) за першыя суткі мы атрымалі 400 заявак. Больш вузкая аўдыторыя прадугледжана для мерапрыемстваў, скіраваных на папулярныя беларускія праекты, — сюды прыдуць тыя, хто цікавіцца беларускім кінематографам і працэсамі, што ў ім адбываюцца: рэжысёры, прадзюсары, кінакрытыкі і гледачы. Удзельнічаць у спецыялізаваных мерапрыемствах мае сэнс толькі практыкуючыя кіношнікі — рэжысёрам, апэратарам, прадзюсарам, кінаагентам, што займаюцца пошукам партнёраў і фінансавання, развіццём і прасоўваннем кінапраектаў. У майстар-класах і сустрэчах з прафесіяналамі кінасферы мы імкнёмся рабіць ухіл на практыку і прывязваць тэмы выступленняў да беларускай рэальнасці, просім спікераў раскажыць пра магчымасці менавіта беларускай кінамастацкай індустрыяльнай платформы, такім чынам, — не проста экскурс у тэмы прадзюсавання і структуры фестывалю, а размова аб развіцці

нацыянальнай кінаіндустрыі, рэальных варыянтах прасоўвання кінапраектаў. Вядома ж, кожны можа распараджацца гэтай інфармацыяй паводле свайго меркавання.

— *Мэта Індустрыяльнай платформы заяўлена як «абмеркаванне актуальных задач фарміравання нацыянальнай кінаіндустрыі». Ці значыць гэта, што ўдзельнікі будуць працаваць на агульную ідэю? Альбо кожны будзе накіраваны на атрыманне карысці канкрэтна для сябе?*

— Шырокае кола ўдзельнікаў, вядома, атрымае індывідуальную карысць, але мерапрыемствы, прадугледжаныя для прафесіяналаў, накіраваны на карысць калектыўную. Мы ўжо пачалі работу над каталогам беларускіх фільмаў, наперадзе стварэнне карты кінаіндустрыі, на якой будуць адлюстраваны асноўныя ўдзельнікі рынку (прадзюсары, вытворчыя кампаніі, фірмы, што прапануюць арэнду абсталявання). Індустрыяльная карта дапаможа мясцовым і замежным партнёрам арыентавацца ў тэхнічных і творчых магчымасцях, якія ёсць у Беларусі. Адукацыйны пітчынг і Сцэнарнае сватанне якраз дапоўняць яе новымі кірункамі развіцця.

— *Вучыць беларускіх калег удзельнічаць у пітчынгах будзе праект B2B Дос. Што гэта за праект?*

— Нашы калегі і сябры з B2B Дос раскажалі пра сваю ініцыятыву падчас мінулага «Лістапада». Яна аб'ядноўвае дакументалістаў

з дзесяці краін ад Балтыйскага да Чорнага мора і стварае платформу для іх творчага ўзаемадзеяння. Яны актыўна ўдзельнічаюць у жыцці дакументальнай кінасуполкі і заўсёды рады дзяліцца практычным вопытам, што і зробіць у Мінску. Фармат пітчынгу распаўсюджаны на ўсіх буйных кінапляцоўках, але не так шмат беларускіх рэжысёраў маюць вопыт і неабходныя навыкі для ўмелага ў ім удзелу, які дапамог бы знайсці партнёраў і фінансаванне. Трэнінг дазволіць набыць гэтыя навыкі, а спікеры падзяляцца карыснай інфармацыяй, дзе іх можна будзе адразу прымяніць.

— *Польскі рэжысёр Павел Лазінскі абмяркуе з маладымі беларускімі аўтарамі іх работы — у якім фармаце гэта будзе праходзіць?*

— Фармат пакуль удакладняецца. Правядзенне майстар-класа стала магчымым дзякуючы падтрымцы польскага боку, для нас яна аказалася, канечне ж, актуальнай, бо Лазінскі — вядомы рэжысёр. Мы атрымалі сем заявак на індывідуальныя сустрэчы адразу пасля абвешчвання магчымасці з ім пракансультавацца.

— *Што павінна стаць вынікам Сцэнарнага сватання?*

— З той прычыны, што мы праводзім яго ўпершыню, спачатку нам важна зразумець, ці ёсць цікавасць да мерапрыемства і сэнс «сватаць» сцэнарый такім чынам. Гэта ініцыятыва дасць таксама магчымасць убачыць сцэнарны патэнцыял беларускіх аўтараў і прадставіць шырокай публіцы актуальныя праекты. У ідэале мы хацелі б зрабіць «сватанне» штогадовым, а ў выніку убачыць рэалізаваныя дзякуючы яму кінапраекты.

— *Для ўдзелу ў Сватанні сцэнарый павінны прайсці папярэдні адбор. Якія перспектывы дае аўтарам удзел у мерапрыемстве?*

— На першы раз мы не прадугледжваем нейкай гаваранай дапамогі, але ўдзел у Сватанні дазваляе прадставіць сцэнарый за межамі спецыялізаваных сцэнарных мерапрыемстваў і сцен Акадэміі (у чытаннях будуць удзельнічаць таксама студэнты і магістранты Акадэміі мастацтваў), дае магчымасць атрымаць зваротную сувязь ад аўдыторыі і знайсці партнёраў.

— *Хто будзе ўдзельнічаць у Сцэнарным сватанні?*

— Апроч сцэнарыстаў, мы актыўна запрашаем удзельнікаў усіх трох Нацыянальных конкурсаў «Лістапада», прадзюсараў, студэнтаў і выпускнікоў з кінаспецыяльнасцямі.

— *Колькі заявак ужо пададзена на мерапрыемствы Індустрыяльнай платформы?*

— Мы адкрылі рэгістрацыю толькі 17 кастрычніка і ўжо атрымалі па 86 заявак на асноўныя сустрэчы, пацверджаны 150 удзельнікаў Дня віртуальнай рэальнасці (па даных на 27 кастрычніка. — **Аўт.**) У мінулым годзе мы атрымалі 180 заявак на ўдзел ва ўсіх мерапрыемствах платформы, сёлета гэта лічба ўжо большая ў той час, як на рэгістрацыю застаўся яшчэ тыдзень.

— *Індустрыяльная платформа «Лістапада» грунтуецца, зразумела, на беларускай індустрыі — пры састаўленні праграмы вы адчувалі, што знаходзіцеся ў пачатку яе фарміравання, альбо падмурак, на які можна абперціся, усё ж ёсць?*

— Існуе шэраг ініцыятыў, якія стартвалі і развіваюцца самастойна. Ёсць дзяржаўная сістэма кінавытворчасці і сістэма развіцця беларускага кіно ад моманту распаду Саюза. Увогуле, беларуская

кінаіндустрыя, на мой погляд, — гэта разрозненыя кінапрацэсы, узрослая колькасць лакальных фестывалю, ініцыятывы папулярнага айчыннага кіно. Але ёй не хапае сістэмнага падыходу, адкрытага дыялогу ўнутры краіны, актыўнага ўзаемадзеяння з дасведчанай і больш у гэтым кірунку развітай еўрапейскай кінаіндустрыяй. Таму наша мэта — ахапіць тое, што ўжо зроблена, і зразумець, якімі павінны быць наступныя крокі. Калі паглядзець на беларускую кінаіндустрыю ў кантэксце еўрапейскай, становіцца зразумелым, як шмат мы павінны зрабіць. І гэта звязана не з кінавытворчасцю самой па сабе, а з фарміраваннем прывабнага вобраза беларускага кіно для мясцовых гульцоў рынку і замежных партнёраў, даступнасці і празрыстасці інфармацыі пра тэхнічны і чалавечы патэнцыял нашай кінаіндустрыі, якаснага антуражу. У апошнія ўваходзіць атрыманне фінансавання, развіццё кінапраектаў (пітчынг, састаўленне бюджэту, капрадуюць), іх прасоўванне на лакальных і міжнародных пляцоўках, маркетынгавыя стратэгіі і ацэнка шанцаў акупіць праект. Неразуменне магчымасцяў прасоўвання фільма прыводзіць да таго, што ў аснове ставіцца творчы складнік, што, зразумела, добра, але камерцыйны бок забываецца. За рэдкім выключэннем нашыя аўтары невядомыя за мяжой — выпраўленнем гэтай сітуацыі павінны займацца не асобныя персоны, а ўся кінасуполка. Звычайна гэтыя функцыі выконвае National promotion center альбо Film fund, але ў нас нічога такога пакуль няма. Да таго ж не хапае сістэмнай адукацыі ў сферы культурнага і кінаменеджменту. Такія праекты як, напрыклад, School of Film agents (SOFA), займаюцца гэтым і рыхтуюць культурных агентаў, здольных уплываць на структурныя змены ў нацыянальным кіно.

Фармат пітчынгу распаўсюджаны на ўсіх буйных кінапляцоўках, але не так шмат беларускіх рэжысёраў маюць вопыт і неабходныя навыкі для ўмелага ў ім удзелу, які дапамог бы знайсці партнёраў і фінансаванне.

— *Індустрыяльная платформа падчас «Лістапада» праводзіцца другі раз. Ці можна казаць аб відэочных выніках мінулага года?*

— Пакуль рана падводзіць колькасць вынікаў: першы год быў адукацыйным, мы, так бы мовіць, намацвалі глебу. Але мы паказалі тыя сферы і адпаведна прафесіі, што ў нас не развіты або знаходзяцца ў пачатку фарміравання — напрыклад, агент па продажы, дыстрыб'ютар, кінаагент ці вопытны капрадзюсар. З практычнага пункту гледжання важнымі сталі індывідуальныя сустрэчы, дзякуючы якім (але не толькі) беларускія работы паўдзельнічалі ў пітчынгах і кінафестывалях краін Балтыі і Усходняй Еўропы. Нашы спікеры далі практычную інфармацыю аб фестывалях, правілах і ўмовах вялікай гульні ў свеце кіно. Усё гэта дапамагло беларускім рэжысёрам лепш зразумець структуру індустрыі, ацаніць свае магчымасці і знайсці новыя спосабы развіцця. Напэўна, таму сёлета колькасць заявак узрасла.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.
katsyalovich@zviazda.by

